

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно – економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра, обліку, оподаткування та управління фінансово – економічною
безпекою

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
В ЕКЗАМЕНАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ:

Завідувач кафедри,
к.е.н., доцент

_____ **Ольга ГУБАРИК**

« ____ » _____ **20** ____ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему: Організація й удосконалення системи обліку та оподаткування
грошового забезпечення працівників ДСНС України в умовах воєнного
стану

Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Здобувач

Анна АЛЕКСЄЄВА

Науковий керівник,

Тетяна САВАНЧУК

науковий ступінь, посада

Дніпро – 2025

ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: Обліку і фінансів

Кафедра: Обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою

Освітньо-професійна програма: «Облік і оподаткування»

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Рівень вищої освіти: другий (магістр)

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о зав. кафедри _____ Ольга ГУБАРИК

« _____ » _____ 2024р.

ЗАВДАННЯ

АЛЕКСЄЄВІЙ АННІ ЮРІЇВНІ

1. Тема роботи «Організація й удосконалення системи обліку та оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС України в умовах воєнного стану»

Науковий керівник: Саванчук Т.М., к.е.н, доцент

затверджені наказом ДДАЕУ від 07 жовтня 2025 р. № _____ 2995

2. Термін подання здобувачем роботи: «12» грудня 2025 року.

3. Вихідні дані до роботи: нормативні акти та підзаконні документи, наукові статті, підручники та навчальні посібники з обліку та оподаткування, облікові та звітні дані бухгалтерських служб ДСНС за останні п'ять років.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розкрити): 1. Теоретичні аспекти організації обліку та оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС України в умовах воєнного стану. 2. Організація обліку грошового забезпечення працівників 5-го державного пожежно-рятувального загону головного управління ДСНС України у Запорізькій області та її удосконалення. 3. Оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС України в умовах військового стану

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень). Розміри щомісячної надбавки за роботу з особливими умовами праці. Основні напрями контролю керівника підрозділу при призначенні надбавок. Структура грошового забезпечення працівників ДСПС України. Додаткові види грошового забезпечення. Функції відділу бухгалтерського обліку. Оцінка майна та капіталу. Оцінка фінансової стабільності. Структура витрат та видатків. Пропоновані субрахунки рахунку 8011 для обліку специфічних виплат. Фрагмент запропонованої форми Табелю обліку робочого часу для використання в підрозділах ДСНС. Основні напрями удосконалення організації оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата
		завдання видав

7. Дата видачі завдання _____ березень 2025 _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретичні аспекти організації обліку та оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС України в умовах воєнного стану	13.08.2025	
2	Організація обліку грошового забезпечення працівників 5-го державного пожежно-рятувального загону головного управління ДСНС України у Запорізькій області та її удосконалення	10.09.2025	
3	Оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС України в умовах військового стану	16.10.2025	
4	Висновки	30.11.2025	
5	Оформлення кваліфікаційної роботи	03.12.2025	

Здобувач _____
(підпис)

Анна АЛЕКСЄВА
(прізвище та ініціали)

Науковий керівник _____
(підпис)

Тетяна САВАНЧУК
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	5
ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ ДСНС УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	10
1.1. Склад та структура грошового забезпечення працівників ДСНС України	10
1.2. Доплати та надбавки працівникам ДСНС в умовах воєнного стану	14
1.3. Нормативно-правове регулювання обліку та оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС України	18
Висновки до розділу 1	21
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ 5-ГО ДЕРЖАВНОГО ПОЖЕЖНО- РЯТУВАЛЬНОГО ЗАГОНУ ГОЛОВНОГО УПРАВЛІННЯ ДСНС УКРАЇНИ У ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ ТА ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ	23
2.1. Організаційно-фінансова характеристика підрозділу ДСНС та організація діяльності відділу бухгалтерського обліку	23
2.2. Організація обліку грошового забезпечення працівників в окремому підрозділі ДСНС України	31
2.3. Удосконалення організації обліку грошового забезпечення працівників ДСНС України у досліджуваному підрозділі	35
Висновки до розділу 2	38
РОЗДІЛ 3. ОПОДАТКУВАННЯ ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ ДСНС УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	41
3.1. Організація оподаткування грошового забезпечення	

працівників ДСНС	41
3.2. Податкові ризики та проблемні аспекти оподаткування грошового забезпечення працівників в умовах воєнного стану	44
3.3. Удосконалення організації оподаткування грошового забезпечення та преміювання працівників ДСНС	46
Висновки до розділу 3	51
ВИСНОВКИ	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	55

РЕФЕРАТ

Тема: «Організація й удосконалення системи обліку та оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС України в умовах воєнного стану».

Кваліфікаційна робота містить : 63 с. основного тексту, 3 рис., 8 табл., 56 літературних джерела.

Мета роботи полягає в пошуку шляхів удосконалення організації обліку та оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС в умовах воєнного стану.

Об'єктом дослідження є процес організації обліку та оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС.

Предметом дослідження є організаційні, методичні та нормативні аспекти обліку та оподаткування грошового забезпечення працівників у бюджетній установі та їх удосконалення в умовах воєнного стану.

Методи дослідження: аналітичний та порівняльний аналіз, статистичний аналіз даних, документальний аналіз, узагальнення практичного досвіду бухгалтерських служб ДСНС, системний підхід до організації оподаткування.

У роботі досліджено теоретичні аспекти організації обліку та оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС України в умовах воєнного стану, проаналізована організація обліку та оподаткування грошового забезпечення працівників 5-го державного пожежно-рятувального загону головного управління ДСНС України у Запорізькій області та намічено шляхи їх поліпшення.

Результати дослідження можуть бути використані у підрозділах ДСНС для підвищення прозорості обліку та контролю за грошовим забезпеченням працівників та зменшення податкових ризиків.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

ГРОШОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ,
ДСНС УКРАЇНИ, УДОСКОНАЛЕННЯ

ABSTRACT

Topic: “Organization and improvement of the accounting and taxation system for the monetary remuneration of employees of the State Emergency Service of Ukraine under martial law.”

The qualification work contains: 63 pages of main text, 3 figures, 8 tables, 56 references.

The purpose of the final qualification work is to find ways to improve the organization of accounting and taxation of monetary compensation for employees of the State Emergency Service under martial law.

The object of the study is the process of organizing accounting and taxation of monetary compensation for employees of the State Emergency Service.

The subject of the study is the organizational, methodological, and regulatory aspects of accounting and taxation of monetary compensation for employees in a budgetary institution and their improvement under martial law.

Research methods: analytical and comparative analysis, statistical analysis of data, documentary analysis, generalization of the practical experience of the accounting services of the SES, a systematic approach to the organization of taxation.

The work examines the theoretical aspects of the organization of accounting and taxation of monetary compensation for employees of the SES of Ukraine under martial law, analyzes the organization of accounting and taxation of monetary compensation for employees of the 5th State Fire and Rescue Unit of the Main Directorate of the SES of Ukraine in Zaporizhzhia region, and outlines ways to improve them.

The results of the study can be used in the State Emergency Service departments to increase the transparency of accounting and control over the monetary allowance of employees and reduce tax risks.

KEYWORDS

CASH ALLOWANCES, ACCOUNTING ORGANIZATION, TAXATION,
STATE EMERGENCY SERVICE OF UKRAINE, IMPROVEMENT

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Оподаткування грошового забезпечення працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій (ДСНС) у сучасних умовах воєнного стану є надзвичайно актуальною темою. Вона обумовлена значним навантаженням на бюджет, необхідністю забезпечення соціальних гарантій рятувальників та дотриманням законодавчих норм щодо оподаткування та страхових внесків. В умовах військових дій працівники ДСНС виконують високоризикові завдання, що потребує застосування спеціальних податкових пільг, компенсацій та додаткових винагород. У той же час часті зміни законодавства, підвищення ставок військового збору та складність адміністрування податків створюють ризики для правильного нарахування, утримання та сплати податків, що актуалізує потребу удосконалення організації податкового обліку та системи преміювання. Дослідження цих питань має практичну значущість для підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами ДСНС та забезпечення соціального захисту персоналу.

Метою кваліфікаційної роботи є пошук шляхів удосконалення організації обліку та оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС в умовах воєнного стану.

Для досягнення мети були поставлені та вирішено завдання:

- розглянути склад та структура грошового забезпечення працівників ДСНС України;
- вивчити доплати та надбавки працівникам ДСНС в умовах воєнного стану;
- дослідити нормативно-правове регулювання обліку та оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС України;

- навести організаційно-фінансову характеристику підрозділу ДСНС та розкрити організацію діяльності відділу бухгалтерського обліку;
- розглянути стан організації обліку грошового забезпечення працівників в окремому підрозділі ДСНС України;
- намітити шляхи досконалення організації обліку грошового забезпечення працівників ДСНС України у досліджуваному підрозділі;
- дослідити організацію оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС України;
- визначити основні податкові ризики та проблемні аспекти оподаткування грошового забезпечення працівників в умовах воєнного стану;
- розробити пропозиції щодо удосконалення організації оподаткування грошового забезпечення та преміювання працівників.

Об’єктом дослідження є процес організації обліку та оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС.

Предметом дослідження є організаційні, методичні та нормативні аспекти обліку та оподаткування грошового забезпечення працівників у бюджетній установі та їх удосконалення в умовах воєнного стану.

Методами дослідження, що використанні в роботі: аналітичний та порівняльний аналіз нормативно-правових актів, статистичний аналіз даних бухгалтерського обліку, документальний аналіз, узагальнення практичного досвіду бухгалтерських служб ДСНС та системний підхід до організації оподаткування.

Наукова новизна роботи полягає в удосконаленні організаційних та методичних аспектів обліку і оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС, зокрема:

удосконалено:

- форму Табелю обліку робочого часу шляхом доповнення його графами, в яких відобразатиметься характер і місце виконання завдань, що дозволить

забезпечити його повну відповідність реальному змісту роботи особового складу;

- організаційні аспекти обліку шляхом запровадження інтеграції Книги служби, електронного табеля та бухгалтерської системи для автоматичного розрахунку податків і застосування пільг;

- структуру рахунку 8011 «Витрати на оплату праці» шляхом доповнення його чотирма субрахунками в розрізі різних типів виплат;

набуло подальшого розвитку:

- ідентифікація податкових ризиків в процесі оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС;

- організаційні аспекти поліпшення взаємодії з податковими органами через запровадження «Календаря податкової взаємодії», механізму оперативних електронних запитів, системи протоколювання та узгодження податкових рішень для підвищення прозорості і юридичної визначеності в податкових питаннях.

Результати дослідження можуть бути використані для підвищення ефективності адміністрування податків і зборів у ДСНС, зменшення податкових ризиків, забезпечення своєчасного нарахування компенсацій та пільг, а також підвищення прозорості обліку і контролю за грошовим забезпеченням.

Апробація результатів роботи. Основні положення дослідження були представлені та обговорені на наукових семінарах та конференціях.

Публікації. За результатами роботи опубліковано 3 наукові праці: одна стаття у фаховому виданні та дві тези у матеріалах конференції, загальним обсягом 0.81 друк.арк.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Обсяг кваліфікаційної роботи становить 63 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ ДСНС УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

1.1. Склад та структура грошового забезпечення працівників ДСНС України

Грошове забезпечення працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій (ДСНС) становить комплекс фінансових виплат, які держава гарантує особам, що проходять службу цивільного захисту або виконують професійні функції, пов'язані із запобіганням і ліквідацією надзвичайних ситуацій. Це забезпечення виступає не лише формою матеріальної винагороди за виконання службових обов'язків, а й важливим елементом державної політики щодо підтримання належного рівня соціального захисту працівників, що щоденно піддаються впливу факторів підвищеної складності, небезпеки та відповідальності. Умови служби передбачають постійну готовність до реагування на загрози техногенного, природного чи воєнного характеру, що, у свою чергу, вимагає відповідної системи стимулювання та компенсацій.

Правові засади діяльності ДСНС визначені «Положенням про Державну службу України з надзвичайних ситуацій, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 року № 1052» [30]. Згідно з цим документом, ДСНС функціонує як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ. На службу покладено реалізацію державної політики у широкому спектрі сфер: цивільного захисту, пожежної і техногенної безпеки, рятувальної справи, реагування на надзвичайні ситуації, гасіння пожеж. Таким

чином, багатогранний характер функцій ДСНС формує складну та багаторівневу систему матеріального забезпечення працівників, яка повинна відповідати специфіці виконуваних ними завдань.

Персонал ДСНС представлений декількома категоріями працівників, що мають різний правовий статус, ця структура закріплена у статті 99 Кодексу цивільного захисту України [9]. Зокрема: «До складу служби належать особи рядового і начальницького складу, державні службовці, а також працівники, що працюють за трудовим договором». Кожна з цих категорій характеризується особливостями правового регулювання, умовами служби чи праці, а також порядком нарахування грошового забезпечення. Наприклад, для осіб рядового і начальницького складу передбачена специфічна система грошового забезпечення, пов'язана з проходженням служби цивільного захисту, тоді як працівники, що працюють на умовах трудового договору, отримують заробітну плату відповідно до законодавства про працю та умов, визначених для бюджетних установ.

У зв'язку з цим система грошового забезпечення у ДСНС повинна враховувати значні відмінності між зазначеними групами персоналу. Особи рядового і начальницького складу отримують виплати, структура яких подібна до грошового забезпечення військовослужбовців і містить оклади за посадою, оклади за спеціальним званням, доплати, надбавки, премії та інші види виплат. Натомість працівники за трудовим договором підпадають під дію норм трудового законодавства та отримують заробітну плату, що складається з посадового окладу, компенсаційних і стимулюючих виплат. Такий розподіл відображає різний характер виконуваних функцій та різний рівень професійного ризику.

Структура грошового забезпечення осіб рядового і начальницького складу визначена Постановою Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2017 року № 704 «Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і

начальницького складу та деяких інших осіб» [23]. Вона складається з декількох елементів, що представлені на рис. 1.1.

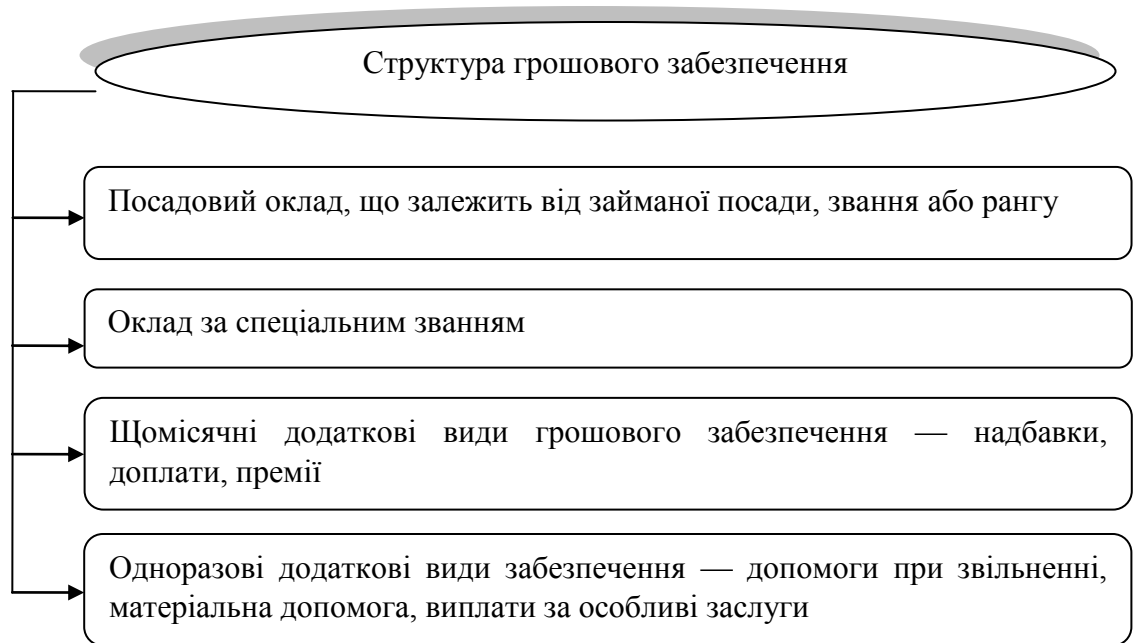

Рис. 1.1. Структура грошового забезпечення працівників ДСНС України

Структура має чітко вибудовану ієрархію та поєднує як фіксовані, так і змінні елементи матеріального стимулювання. Центральне місце займають базові виплати – посадовий оклад та оклад за спеціальним званням, які формують основу грошового забезпечення та залежать від займаної посади, рівня відповідальності та кваліфікаційного статусу.

Доповненням до основних видів виплат виступають щомісячні додаткові елементи, що враховують особливості проходження служби, професійні досягнення, складність та інтенсивність виконуваних завдань. Сюди належать надбавки, доплати та премії, які створюють систему гнучкого матеріального стимулювання та дозволяють підвищувати мотиваційний рівень персоналу.

Окрему групу утворюють одноразові виплати, серед яких матеріальна допомога, виплати при звільненні чи винагороди за особливі заслуги. Вони виконують компенсаторну та соціально-підтримуючу функції, забезпечуючи

додатковий фінансовий захист у визначених законодавством обставинах. Також існують щомісячні додаткові види грошового забезпечення (рис. 1.2)

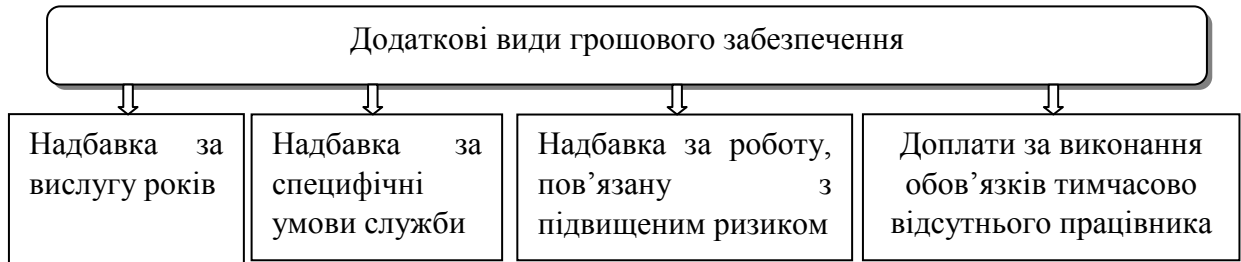

Рис 1.2. Додаткові види грошового забезпечення

Ці доплати виступають інструментом матеріального стимулювання та дозволяють забезпечити диференційований підхід до оплати праці залежно від професійного досвіду, ступеня ризику та фактичного навантаження.

Одним із ключових елементів є надбавки, пов'язані зі стажем служби, що покликані заохочувати тривале й сумлінне виконання обов'язків у системі цивільного захисту. У свою чергу, доплати за специфічні умови служби враховують складність, напруженість і особливий характер діяльності рятувальників, які нерідко працюють у фізично та психологічно складних умовах.

Окреме місце займають надбавки за виконання робіт підвищеної небезпеки, що компенсують працівникам служби ризику, пов'язані з аварійно-рятувальними операціями, ліквідацією пожеж, техногенними та природними катастрофами. Важливим елементом є також доплати за тимчасове заміщення відсутніх співробітників, що забезпечує безперервність функціонування підрозділів і справедливу оплату додаткового навантаження.

Загалом система додаткових видів грошового забезпечення формує гнучкий механізм мотивації, спрямований на підвищення ефективності служби, підтримку професійного рівня персоналу та компенсацію умов, що виходять за межі звичайних службових обов'язків.

Грошове забезпечення осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту також регламентується «Інструкцією про порядок виплати грошового забезпечення та одноразової грошової допомоги при звільненні, затвердженою наказом МВС України від 20 липня 2018 року № 623» [26].

У пункті 1 Інструкції визначено, що структура грошового забезпечення охоплює кілька груп виплат: щомісячні основні, щомісячні додаткові та одноразові. До них належать суми, що встановлюються залежно від посади та спеціального звання, тривалості служби, специфічних умов робочого середовища та результатів виконання завдань. Такий підхід дає можливість комплексно враховувати як базовий рівень відповідальності працівника, так і його індивідуальні професійні досягнення, що значно підвищує гнучкість і справедливість системи оплати.

Унікальною рисою моделі грошового забезпечення в ДСНС є поєднання стабільних і змінних складових. Основні виплати забезпечують гарантований дохід відповідно до займаної посади та звання, створюючи фундамент матеріального забезпечення працівника. Додаткові ж виплати (надбавки, доплати та премії) слугують інструментом диференціації, дозволяючи винагороджувати працівників за високі показники діяльності, складність оперативних завдань, роботу в небезпечних умовах чи інші фактори, що не можуть бути враховані лише посадовим окладом. Завдяки цьому забезпечується оптимальний баланс між передбачуваністю виплат та можливістю матеріального стимулювання.

1.2. Доплати та надбавки працівникам ДСНС в умовах воєнного стану

Запровадження правового режиму воєнного стану в Україні у зв'язку зі збройною агресією російської федерації суттєво змінило підходи до

формування системи грошового забезпечення осіб рядового і начальницького складу ДСНС. Підвищений рівень ризиків, збільшення обсягу оперативних завдань та необхідність залучення рятувальників до виконання функцій, які набувають стратегічного значення в умовах бойових дій, зумовили перегляд механізмів матеріального стимулювання персоналу.

Одним із ключових нормативно-правових актів, що регулюють виплату додаткового грошового забезпечення у період воєнного стану, є постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 168 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану» [17]. Відповідно до цього документа особи рядового та начальницького складу ДСНС отримують додаткову винагороду, яка покликана компенсувати підвищений рівень небезпеки та значне фізичне й психологічне навантаження.

Більш детальний порядок нарахування таких виплат визначено «Порядком виплати додаткової винагороди на період воєнного стану, затвердженим наказом МВС України від 26 січня 2023 року № 35» [36]. Згідно з його положеннями, розмір додаткової винагороди залежить від географічних та оперативних умов, у яких здійснюється проходження служби. Зокрема в порядку зазначено: «Для рятувальників, які несуть службу в регіонах, що зазнають регулярних обстрілів або перебувають під загрозою бойових дій, передбачено виплату у розмірі до 30000 грн на місяць». Тут же уточнено: «До таких територій віднесено Харківську, Донецьку, Луганську, Запорізьку, Херсонську області, а також окремі громади Дніпропетровської, Миколаївської, Чернігівської та Сумської областей» [36].

Водночас для співробітників, які виконують обов'язки безпосередньо у районах активних бойових дій або на тимчасово окупованих територіях, встановлено значно вищий рівень додаткової винагороди до 100000 грн на місяць. Виплата здійснюється пропорційно фактичній кількості днів участі у

таких заходах, що забезпечує персоналізацію підходу до матеріального стимулювання залежно від реального ступеня небезпеки для життя та здоров'я співробітників ДСНС.

Порядок № 35 також визначає суворі вимоги щодо документального підтвердження підстав для нарахування додаткових виплат: «Нарахування винагороди можливе лише за наявності наказу або офіційного розпорядження керівника підрозділу ДСНС, у якому зазначається період, місце та характер виконуваних службових завдань» [36]. Така процедура унеможливорює необґрунтоване нарахування коштів і забезпечує прозорість розподілу бюджетних ресурсів.

Окрім зазначених виплат, суттєве значення у системі мотивації працівників під час воєнного стану має постанова Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2023 року № 928 «Деякі питання оплати праці працівників підприємств, установ, закладів та організацій під час воєнного стану» [7]. Вона передбачає можливість надання щомісячної надбавки за роботу в особливих умовах праці для працівників бюджетної сфери, у тому числі ДСНС. Розміри цієї надбавки систематизовано у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Розміри щомісячної надбавки за роботу з особливими умовами праці

Категорія особливих умов праці	Розмір надбавки
на територіях можливих бойових дій	до 50 % посадового окладу
на територіях активних бойових дій	до 100 % посадового окладу
у разі роботи під час інтенсивних обстрілів	до 200 % посадового окладу

Такий підхід дозволяє забезпечити більш справедливе нагромадження грошового забезпечення залежно від фактичних умов, у яких перебуває працівник. Це одночасно виконує як компенсаторну функцію, так і слугує інструментом моральної підтримки рятувальників, які працюють у найбільш

небезпечних районах країни.

Особлива увага в нормативно-правовому регулюванні приділяється питанню контролю за достовірністю інформації, яка слугує підставою для призначення надбавок. Постанова Кабінету Міністрів України № 928 у пункті 7 [7] прямо визначає, що керівники установ та організацій несуть персональну відповідальність за правильність та обґрунтованість даних, що подаються про фактичні місця виконання працівниками трудових або службових обов'язків. Це означає, що саме керівник зобов'язаний забезпечити перевірку кожної довідки, наказу чи службової записки, на підставі яких здійснюється нарахування надбавки за роботу в умовах можливих, активних бойових дій чи інтенсивних обстрілів. Основні напрями такої відповідальності узагальнено у таблиці 1.2

Таблиця 1.2

Основні напрями контролю керівника підрозділу при призначенні надбавок

№	Напрямок контролю	Зміст контрольної дії
1	Перевірка первинних документів	Забезпечення детального аналізу рапортів, довідок, наказів та інших документів, що підтверджують перебування працівника в зоні бойових дій або на небезпечній території
2	Контроль географічних даних	Перевірка правильності зазначення місця виконання завдань, відповідності географічних координат фактичним територіям, віднесеним до зон бойових дій
3	Перевірка часових проміжків	Верифікація точності дат і періодів перебування працівника на небезпечній території, що впливає на пропорційний розрахунок надбавки
4	Співставлення з оперативною документацією	Зіставлення поданих даних із журналами оперативного реагування, графіками чергувань, бойовими розпорядженнями, картами активності бойових дій
5	Запобігання дублюванню виплат	Контроль відсутності повторних або необґрунтованих нарахувань надбавки за один і той самий період
6	Дотримання бюджетних обмежень	Забезпечення відповідності нарахувань затвердженим асигнуванням та унеможливлення перевищення бюджетних лімітів

Такий механізм контролю запроваджено з огляду на те, що надбавки за особливі умови праці мають значний фінансовий розмір і виплачуються виключно за підтверджене перебування у небезпечних районах. Умови

воєнного стану створюють підвищений ризик зловживань – як необґрунтованого завищення ступеня небезпеки, так і подання неправдивих даних заради отримання додаткових коштів. Тому закріплення особистої відповідальності керівника спрямоване на мінімізацію таких ризиків.

У разі встановлення фактів неправомірного нарахування керівник може нести як дисциплінарну, так і матеріальну або адміністративну відповідальність. Це підсилює рівень персонального контролю та дисципліни у питаннях розподілу бюджетних коштів, а також сприяє прозорості системи виплат у сфері цивільного захисту.

Загалом вимога про персональну відповідальність є важливим елементом системи забезпечення цільового використання державних фінансових ресурсів. Вона гарантує, що надбавки отримують саме ті працівники, які реально виконують свої обов'язки в умовах підвищеної небезпеки, а отже — сприяє формуванню справедливої та обґрунтованої системи матеріального стимулювання.

1.3. Нормативно-правове регулювання обліку та оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС України

Система оплати праці та грошового забезпечення працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій формується на основі широкого кола нормативно-правових актів, що визначають засади проходження служби, порядок нарахування виплат, умови надання доплат і надбавок, а також особливості матеріального стимулювання в умовах воєнного стану. Комплексність цього регулювання обумовлена специфікою діяльності служби цивільного захисту, що передбачає підвищений рівень ризику, постійну бойову готовність та виконання завдань у надзвичайних умовах.

Вихідною правовою базою для визначення умов грошового забезпечення є Кодекс цивільного захисту України [9], який визначає категорії персоналу, порядок проходження служби цивільного захисту, а також гарантії соціального і матеріального забезпечення осіб рядового і начальницького складу. Вказаний Кодекс визначає, що грошове забезпечення є однією з основних форм матеріальної підтримки службовців, які виконують завдання у сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, що вимагає спеціального правового регулювання та врахування підвищених ризиків професії.

Важливе значення у системі нормативного регулювання має «Положення про порядок проходження служби цивільного захисту, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2013 р. № 593» [32]. Цей документ деталізує умови перебування на службі, порядок присвоєння спеціальних звань, призначення на посади, а також визначає базові засади щодо матеріального забезпечення осіб рядового та начальницького складу. В контексті грошового забезпечення Положення підкреслює зв'язок між службовим становищем, рівнем відповідальності та розмірами основних і додаткових виплат.

Структура грошового забезпечення осіб рядового і начальницького складу розкривається у Постанові Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2017 р. № 704 «Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб» [23]. Даний нормативний акт систематизує складові грошового забезпечення, зокрема: посадові оклади, оклади за спеціальним званням, щомісячні додаткові види грошового забезпечення та одноразові виплати. Постанова № 704 [23] забезпечує єдність підходів до формування виплат серед військовослужбовців, поліцейських, співробітників ДСНС та інших категорій сил сектору безпеки та оборони, що сприяє уніфікації оплати праці та підвищенню соціального захисту службовців.

Особливості нарахування та виплати грошового забезпечення більш детально визначені «Інструкцією про порядок виплати грошового забезпечення

та одноразової грошової допомоги при звільненні особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, затвердженою наказом МВС України від 20 липня 2018 р. № 623» [29]. Інструкція містить норми щодо порядку нарахування щомісячних виплат, премій, компенсацій та умов надання одноразової допомоги при звільненні зі служби. Вона є ключовим документом для бухгалтерських підрозділів ДСНС, адже визначає механізм документального оформлення грошових виплат, строки їх здійснення та порядок ведення обліку.

Важливим елементом правового регулювання у період воєнного стану є «Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 168» [17], яка запровадила додаткові виплати для осіб рядового і начальницького складу, а також для інших категорій силових структур у зв'язку з виконанням завдань з національної безпеки і оборони.

Правове регулювання також охоплює питання соціального захисту сімей службовців. Для цього Кабінет Міністрів України ухвалив постанову від 17 листопада 2023 р. № 1207 [33], якою встановлено порядок виплати грошового забезпечення сім'ям осіб, що були позбавлені особистої свободи внаслідок збройної агресії, потрапили в полон або зникли безвісти за особливих обставин. Цей документ посилює систему підтримки членів сімей службовців, які зазнали втрат або постраждали внаслідок воєнних дій.

Для працівників ДСНС, що працюють за трудовим договором, умови оплати праці визначаються іншим колом нормативних актів. Насамперед, це «Кодекс законів про працю України» [8], Закон України «Про оплату праці» [43], Закон України «Про відпустки» [21], а також Постанова Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2002 р. № 1298 [44], що встановлює єдину тарифну сітку розрядів та коефіцієнтів для оплати працівників бюджетної сфери. Усі ці документи формують нормативну основу оплати праці цивільного персоналу ДСНС.

Специфічні умови оплати праці в системі ДСНС деталізовані Наказом МВС України від 14 серпня 2015 р. № 975 [39], який визначає порядок встановлення посадових окладів, доплат, надбавок, премій та надання матеріальної допомоги. Відповідно до пункту 1 розділу VI Умов № 975, керівники установ ДСНС мають право встановлювати конкретні розміри окладів і надбавок, визначати порядок преміювання та надавати матеріальну допомогу в межах затвердженого фонду оплати праці. Таким чином, нормативно закріплюється можливість гнучкого формування системи стимулювання працівників залежно від їхнього внеску в діяльність служби.

Важливим аспектом правового регулювання є дотримання бюджетної дисципліни. Стаття 51 Бюджетного кодексу України [3] зобов'язує керівників бюджетних установ здійснювати видатки на заробітну плату, премії, надбавки та інші заохочувальні виплати виключно в межах кошторисних призначень, визначених державним бюджетом на відповідний рік. Це означає, що розмір грошового забезпечення працівників ДСНС прямо залежить від обсягів бюджетного фінансування, що ще раз підкреслює важливість стабільної державної підтримки у сфері цивільного захисту.

Висновки до розділу 1

1. Розглянуто теоретичні та нормативно-правові засади формування грошового забезпечення та преміювання працівників ДСНС України, а також організаційні особливості функціонування цієї системи в умовах воєнного стану. Узагальнення наукових і нормативних положень дає змогу констатувати, що грошове забезпечення рятувальників є багатокомпонентною структурою, яка поєднує основні, додаткові та одноразові види виплат, забезпечуючи комплексний підхід до матеріального стимулювання персоналу.

2. Структура виплат для осіб рядового і начальницького складу ґрунтується на поєднанні стабільних елементів - посадового окладу та окладу за спеціальним званням і гнучких складових, таких як надбавки, доплати та премії. Це дозволяє враховувати індивідуальні особливості виконуваних завдань, рівень професійного ризику, специфіку службових умов та досягнуті результати. Окреме значення мають додаткові види грошового забезпечення, які забезпечують диференційований підхід до матеріального стимулювання та формують мотиваційну складову діяльності працівників ДСНС.

3. Воєнний стан суттєво трансформував систему грошового забезпечення, посиливши акцент на компенсації професійних ризиків та небезпек, а також підвищивши відповідальність керівників за достовірність даних, що слугують підставою для нарахування надбавок. Такий підхід забезпечує прозорість і справедливість розподілу бюджетних коштів та гарантує цільове використання державних фінансових ресурсів.

4. Комплекс нормативно-правових актів, що регламентують оплату праці рятувальників, охоплює як загальні законодавчі положення, так і спеціалізовані документи, спрямовані на регламентацію служби цивільного захисту та забезпечення соціальних гарантій працівників. Особливої ваги набули нормативні акти, ухвалені після запровадження воєнного стану, зокрема Постанова Кабінету Міністрів України № 168 та постанова № 928 [7], які розширили систему грошових стимулів, запровадивши додаткові виплати за виконання завдань у зонах можливих, активних бойових дій та під час інтенсивних обстрілів.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ 5-ГО ДЕРЖАВНОГО ПОЖЕЖНО-РЯТУВАЛЬНОГО ЗАГОНУ ГОЛОВНОГО УПРАВЛІННЯ ДСНС УКРАЇНИ У ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ ТА ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ

2.1. Організаційно-фінансова характеристика підрозділу ДСНС та організація діяльності відділу бухгалтерського обліку

Державна служба України з надзвичайних ситуацій (ДСНС) є ключовою ланкою державної системи цивільного захисту, відповідальною за реалізацію державної політики у сферах пожежної та техногенної безпеки, попередження надзвичайних ситуацій, організації аварійно-рятувальних робіт, а також ліквідації їх наслідків. Як центральний орган виконавчої влади, ДСНС виконує широкий спектр завдань, що охоплюють оперативне реагування, профілактичну діяльність, стратегічне планування, взаємодію з органами влади та міжнародними партнерами. Такий багатопрофільний характер діяльності визначає складну систему управління, яка потребує ефективного фінансового забезпечення та чітко організованої системи бухгалтерського обліку.

Функціонування ДСНС здійснюється за принципами централізованого управління, підпорядкованості, безперервності чергувань та постійної готовності до реагування на надзвичайні ситуації різного типу. Діяльність служби координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ. В умовах воєнного стану ці принципи набувають ще більшої ваги, оскільки рятувальні підрозділи залучаються до виконання додаткових завдань, пов'язаних із ліквідацією наслідків обстрілів, евакуацією населення, проведенням піротехнічних робіт та іншими видами діяльності в умовах підвищеної небезпеки.

Організаційна структура ДСНС є багаторівневою і включає центральний апарат, територіальні органи в областях, підпорядковані аварійно-рятувальні загони, спеціалізовані служби, центри оперативного реагування та навчальні заклади. На низовому рівні функціонують пожежно-рятувальні частини та окремі підрозділи, які безпосередньо виконують оперативні завдання. Така розгалужена система забезпечує можливість швидкого реагування та виконання значної кількості паралельних завдань, але водночас ускладнює процеси бюджетного планування, фінансового контролю та ведення обліку.

Фінансова діяльність ДСНС здійснюється відповідно до вимог Бюджетного кодексу України, що визначає її як бюджетну установу, яка повністю фінансується за рахунок коштів державного бюджету. Усі видатки служби від грошового забезпечення до придбання техніки, амуніції, і т.д. мають проводитися виключно в межах затверджених кошторисних призначень.

Відділ бухгалтерського обліку в структурі ДСНС відіграє центральну роль у забезпеченні фінансово-господарської діяльності служби. Функції відділу бухгалтерії зазначені у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Функції відділу бухгалтерського обліку

Функція	Зміст роботи
Нарахування грошового забезпечення та зарплати	Облік окладів, надбавок, доплат, премій, одноразових виплат
Облік господарських операцій	Придбання матеріальних запасів, витрати на обслуговування та утримання підрозділів
Контроль за відповідністю видатків асигнуванням	Перевірка відповідності витрат затвердженим бюджетним призначенням
Формування та подання звітності	Фінансова, бюджетна, статистична звітність для державних органів
Облік розрахунків	Взаєморозрахунки з працівниками, постачальниками, казначейством
Супровід закупівель та договорів	Бухгалтерський контроль закупівель, участь в укладанні та виконанні договорів
Внутрішній аудит і моніторинг ризиків	Перевірка первинних документів, контроль фінансових ризиків

Організаційно відділ бухгалтерського обліку формується відповідно до обсягів діяльності конкретного підрозділу ДСНС та потребує наявності фахівців різного профілю: бухгалтерів з обліку розрахунків, економістів із планування, спеціалістів із звітності, контролерів. У своїй роботі вони взаємодіють із кадровими службами, юридичними підрозділами, планово-фінансовими підрозділами, а також із Державною казначейською службою, яка забезпечує проведення платежів і фінансовий контроль.

Особливу увагу приділено питанням бюджетної дисципліни та цільового використання коштів. Будь-які виплати грошового забезпечення, премії, надбавки та інші види заохочень мають здійснюватися лише за наявності фінансового ресурсу та відповідних документів. Бухгалтерський відділ забезпечує дотримання всіх процедур, визначених наказами МВС, постановами Кабінету Міністрів та внутрішніми нормативними документами ДСНС.

Для повного розуміння фінансово-господарської діяльності підрозділу ДСНС важливо не лише окреслити організаційну структуру та функціональні особливості бухгалтерського обліку, а й проаналізувати фактичні показники, що відображають стан його матеріальних ресурсів, ефективність використання коштів. Такий аналіз дає змогу наочно оцінити забезпеченість підрозділу необхідним майном, визначити структуру капіталу, виявити можливі диспропорції у фінансових показниках та зробити обґрунтовані висновки щодо його економічного стану.

Першим етапом поглибленого дослідження є оцінка майна та капіталу, яка дозволяє встановити його величину та структуру (табл. 2.2). Аналіз показників за 2020–2024 рр. демонструє суттєву трансформацію структури активів. Найбільш помітним є зростання основних засобів, обсяг яких у 2024 р. перевищує рівень 2020 р. на 70 %. Така тенденція може бути наслідком інтенсивного оновлення матеріально-технічної бази, необхідності оснащення підрозділів спеціальним обладнанням, транспортом та спорядженням для

виконання розширених завдань у воєнний період.

Таблиця 2.2

Оцінка майна та капіталу

Види активів	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2024 р. у% до 2020 р.
Основні засоби	575869	391105	392708	429503	979042	170,0
Запаси	37398	54312	85252	86762	101958	272,6
Поточна дебіторська заборгованість						
за розрахунками із соціального страхування	0	21899	662	34761	0	100
інша поточна дебіторська заборгованість	1045912	1045912	1065394	1045912	1045912	100,0
Грошові кошти та їх еквіваленти розпорядників бюджетних коштів та державних цільових фондів у:						
казначействі	133549	219605	205288	68233	127756	95,7
Іноземній валюті	1214408	1753794	1868343	1226957	1266237	104,3
Капітал усього	3007136	3041210	3617647	2892128	3520905	117,1
Внесений капітал	1211667	1035668	1032819	1152098	1762905	145,5
Фінансовий результат	1271647	1890510	1701076	1003144	756330	59,5
Зобов'язання	203629	454413	435784	153872	454831	223,4
Доходи майбутніх періодів	320193	106036	447968	583014	546839	170,8

Відчутне збільшення запасів свідчить про формування значно більшої матеріальної резервної бази. Це відповідає потребам ДСНС у забезпеченні оперативного реагування, створенні запасів пального, засобів захисту, інструментів та матеріалів для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, кількість яких у воєнний час істотно зросла.

Структура поточної дебіторської заборгованості залишається відносно стабільною: дебіторська заборгованість за розрахунками із соціального страхування відсутня як у 2020, так і в 2024 р., що свідчить про повне й своєчасне виконання відповідних зобов'язань. Інша поточна дебіторська заборгованість зберігається на рівні 100 %, що вказує на контрольованість

розрахунків та відсутність накопичення боргів у період підвищеного навантаження на систему.

Грошові кошти демонструють різноспрямовану динаміку. Кошти у казначействі у 2024 р. становлять 95,7 % від довоєнного рівня, що може бути результатом зростання видатків на першочергові потреби – паливо, спецзасоби, евакуаційні та рятувальні роботи, а також особливостей бюджетного фінансування у воєнний період. Разом з тим обсяг іноземної валюти збільшився на 4,3 %, що може свідчити про надходження допомоги від міжнародних партнерів або виконання спільних програм у сфері цивільного захисту.

Капітал установи загалом зріс на 17,1 %, що є позитивною характеристикою з огляду на підвищене навантаження на систему. Особливо показовим є збільшення внесеного капіталу на 45,5 %, що може бути пов'язано з додатковими бюджетними асигнуваннями, спрямованими на посилення спроможності ДСНС у період війни. У той же час фінансовий результат скоротився до 59,5 % від рівня 2020 р., що може відображати збільшення витратної частини бюджету, пов'язане з ліквідацією наслідків бойових дій, проведенням рятувальних операцій та зростанням собівартості забезпечення діяльності.

Зобов'язання збільшилися більш ніж у 2,2 раза, що свідчить про розширення обсягів робіт та проєктів, фінансованих за рахунок майбутніх платежів або отриманих ресурсів. Доходи майбутніх періодів зросли на 70,6 %, що може бути наслідком залучення цільових коштів, грантів чи міжнародної технічної допомоги, призначених для реалізації проєктів у наступні періоди.

Після аналізу структури майна та джерел його формування важливо визначити, наскільки збалансованою та стабільною є фінансова позиція підрозділу в умовах підвищеного навантаження та змін фінансування. Оцінка фінансової стійкості (табл. 2.3) дозволяє встановити, чи достатньо наявних ресурсів для забезпечення безперервної діяльності, чи є ризики виникнення

дефіциту коштів, а також наскільки ефективно покриваються зобов'язання власними джерелами. Аналіз динаміки коефіцієнтів за 2020–2024 рр., що охоплюють період до початку повномасштабної війни та роки її активної фази, свідчить про збереження високого рівня фінансової стійкості установи попри суттєве зростання навантаження на систему цивільного захисту.

Таблиця 2.3

Оцінка фінансової стабільності

Коефіцієнт	Значення за роки					2024 р. у% до 2020 р.
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	
Коефіцієнт фінансової залежності	0.82	0.83	0.76	0.75	0.72	87,8
Коефіцієнт маневреності власних засобів	1.2	1.2	1.20	1.20	1.20	100
Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	1	1	1	1	1	100
Коефіцієнт фінансової стабільності	1	1	1	1	1	100
Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу	3	3	3	3	3	100
Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу	0	0	0	0	0	100

Найбільш показовим є зниження коефіцієнта фінансової залежності з 0,82 у 2020 р. до 0,72 у 2024 р., що становить 87,8 % від базового рівня. Така тенденція демонструє скорочення частки залучених ресурсів у загальній структурі фінансування та підвищення фінансової самодостатності ДСНС. У воєнних умовах це особливо важливо, оскільки свідчить про здатність установи стабільно функціонувати без збільшення зовнішніх зобов'язань та без критичного накопичення боргів, що могло б обмежувати оперативну діяльність.

Коефіцієнт маневреності власних засобів на рівні 1,2 протягом усього періоду підтверджує достатній обсяг власних оборотних ресурсів, які

забезпечують гнучкість фінансової системи. Аналогічно, коефіцієнт маневреності робочого капіталу, що стабільно дорівнює 1,0, свідчить про оптимальний рівень ліквідності та здатність фінансувати поточні потреби без залучення додаткових коштів. Стабільність цих показників у період зростання навантаження, збільшення обсягів рятувальних робіт і витрат на забезпечення підрозділів є ознакою ефективного управління ресурсами.

Коефіцієнт фінансової стабільності, який протягом 2020–2024 рр. залишається на рівні 1,0, відображає повне покриття активів власними джерелами. Така характеристика свідчить про відсутність ризиків фінансової дестабілізації та формує основу для стійкого функціонування ДСНС у довгостроковому періоді, що особливо важливо в умовах нестабільності та воєнних загроз.

Стабільність коефіцієнта співвідношення залученого і власного капіталу (3,0) підтверджує збалансовану структуру фінансування та дотримання бюджетної дисципліни. З іншого боку, коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу, що дорівнює нулю, свідчить про відсутність фактичного боргового навантаження. Для ДСНС це має стратегічне значення, оскільки дозволяє установі зосереджувати ресурси на виконанні основних функцій без ризику обмеження діяльності через боргові зобов'язання.

Після визначення рівня фінансової стійкості важливо проаналізувати, як саме розподіляються бюджетні ресурси в межах діяльності підрозділу ДСНС. Оцінка структури видатків дозволяє з'ясувати, на які напрями спрямовується найбільше фінансових ресурсів, наскільки раціонально використовуються кошти та чи відповідає фактичний розподіл витрат пріоритетам служби, особливо в умовах воєнного стану.

Аналіз структури видатків і витрат за 2020–2024 роки свідчить про суттєві зміни у фінансовому забезпеченні ДСНС, що напряму пов'язані з переходом від довоєнного періоду до умов воєнного стану. Найбільшу частку видатків

стабільно займає напрям «Громадський порядок, безпека та судова влада», який у 2024 році зріс до 177,5 % від рівня 2020 року. Це свідчить про посилення державного фінансування безпекових функцій та збільшення навантаження на служби цивільного захисту (таблиця 2.4).

Таблиця 2.4

Структура витрат та видатків

Напрямок витрат та видатків	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2024 р. у% до 2020 р.
Громадський порядок, безпека та судова влада	11280057	14241946	26317379	20819944	20017095	177,5
Соціальний захист та соціальне забезпечення	0	0	38806	0	0	
Витрати на оплату праці	7622838	10048890	18861626	14900056	14787774	194,0
Відрахування на соціальні заходи	1487078	1752895	3626958	2867956	2782288	187,1
Матеріальні витрати	648679	739114	1624520	1242493	1099005	169,4
Амортизація	52629	60600	349771	90130	41609	79,1
Інші витрати	668009	722304	1002478	901008	429002	64,2

Видатки на оплату праці демонструють ще більш інтенсивне зростання — до 194 % від рівня 2020 року. Така динаміка відображає підвищення ролі кадрового забезпечення, зростання інтенсивності роботи та необхідність утримання кваліфікованих фахівців у складних умовах. Відрахування на соціальні заходи, відповідно, збільшилися до 187,1 %, що логічно корелює зі зростанням фонду оплати праці.

Матеріальні витрати у 2024 році зросли до 169,4 % від рівня 2020 року, однак їх темпи залишаються нижчими, ніж зростання кадрових витрат. Це може свідчити про недостатній рівень оновлення матеріально-технічного забезпечення, що у сфері цивільного захисту є критично важливим для оперативності та ефективності роботи підрозділів.

Витрати на амортизацію, навпаки, зменшилися до 79,1 % від рівня 2020

року, що вказує на уповільнення процесів оновлення основних засобів. Така тенденція може мати довгострокові негативні наслідки для технічної готовності служби.

Найбільш суттєве скорочення зафіксовано у статті «Інші витрати», яка у 2024 році становить лише 64,2 % від рівня 2020 року. Це може свідчити про оптимізацію другорядних витрат, але також про обмеження фінансування важливих допоміжних заходів — навчання персоналу, ремонтів, закупівлі дрібного обладнання тощо.

Отже, можна зробити висновок, що бухгалтерська служба досліджуваного підрозділу функціонує у відповідності до вимог законодавства. Аналіз фінансових показників свідчить, що підрозділ ДСНС зберігає загальну фінансову стабільність, однак стикається зі зменшенням окремих видатків, що потребує удосконалення управління бюджетними ресурсами та оптимізації витрат.

2.2. Організація обліку грошового забезпечення працівників в окремому підрозділі ДСНС України

Для з'ясування особливостей організації обліку грошового забезпечення в системі ДСНС України доцільно розглянути практику ведення цього процесу у 5-му державному пожежно-рятувальному загоні Головного управління ДСНС України у Запорізькій області (далі — 5 ДПРЗ). Підрозділ є одним із ключових елементів системи цивільного захисту міста Запоріжжя, забезпечуючи реагування на пожежі, проведення аварійно-рятувальних заходів, ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій природного, техногенного й воєнного характеру.

З початком дії воєнного стану інтенсивність роботи персоналу значно

зросла у зв'язку з необхідністю ліквідації наслідків обстрілів, руйнувань критичної інфраструктури, проведенням евакуаційних заходів тощо. За таких умов організація обліку грошового забезпечення набуває особливого значення, оскільки потребує своєчасного відображення фактично відпрацьованого часу, коректного нарахування всіх складових заробітної плати та забезпечення належного контролю за здійснюваними виплатами.

Грошове забезпечення працівників 5 ДПРЗ складається з посадового окладу та низки доплат і надбавок, передбачених нормативно-правовими актами ДСНС. До їх числа входять надбавки за специфіку проходження служби, роботу в умовах підвищеного ризику, вислугу років, кваліфікаційний рівень, службу в нічний час, а також додаткові премії та заохочення, що запроваджуються у період воєнного стану відповідно до рішень керівництва. Система преміювання має стимулювальний характер і пов'язана з оцінюванням результатів службової діяльності, що безпосередньо впливає на рівень мотивації та службової ефективності працівників.

Організація обліку грошового забезпечення у підрозділі ґрунтується на принципах законності, документальної обґрунтованості, системності та конфіденційності інформації. Уся інформація щодо нарахувань формує єдину систему даних, яка використовується як для внутрішнього контролю, так і для формування звітності.

Обліковий процес включає низку послідовних етапів. Першим є ведення таблиці обліку робочого часу, який фіксує фактично відпрацьовані години. В умовах воєнного стану, коли рятувальники працюють у режимі ненормованого робочого дня та нерідко залучаються до виконання завдань поза межами стандартного графіка, точність ведення таблиці має особливе значення. Додатковим джерелом фіксації службової діяльності є книга служби, де зазначається місце перебування та характер виконуваних завдань під час зміни, що забезпечує коректність заповнення таблиці та відображення нічних,

понаднормових чи додаткових годин.

Нарахування основної заробітної плати здійснюється відповідно до штатного розпису та фактичного відпрацювання часу. Додаткова заробітна плата включає всі види надбавок і доплат, що підтверджуються відповідними наказами керівництва. Преміювання проводиться на підставі внутрішніх положень, якими регламентується порядок і критерії оцінювання результатів роботи.

Після визначення сум нарахувань здійснюється розрахунок обов'язкових утримань — податку на доходи фізичних осіб та військового збору. Виплата грошового забезпечення проводиться у встановлені терміни шляхом перерахування коштів на особисті банківські рахунки працівників. Для відображення всіх операцій використовуються відповідні облікові регістри: розрахунково-платіжні відомості, особові картки працівників, меморіальні ордери тощо.

В умовах війни процес обліку ускладнюється необхідністю оперативно реагувати на зміни законодавства, працювати за умов обмеженого доступу до технічних ресурсів та забезпечувати додатковий рівень захисту персональних даних працівників. З метою оптимізації облікових процедур у 5 ДПРЗ запроваджено використання автоматизованого програмного комплексу МІА — «Модуль інформаційно-аналітичного забезпечення бухгалтерського обліку та звітності». Програмне забезпечення дає змогу автоматизувати ведення кадрових даних, розрахунок заробітної плати, облік податкових утримань, формування бухгалтерської та бюджетної звітності, а також контролювати використання бюджетних коштів, що є особливо важливим у період воєнного стану.

Невід'ємною складовою обліку є також бухгалтерське відображення операцій з оплати праці. Синтетичний облік базується на використанні рахунку 6511 «Розрахунки із заробітної плати», на якому узагальнюється інформація про всі нарахування та утримання. Нараховані суми відображаються за дебетом

рахунків 8011, 8111 та 82 залежно від характеру витрат, з одночасним кредитуванням рахунку 6511. Узагальнення даних здійснюється за допомогою меморіального ордеру № 5, де фіксуються систематизовані записи за кодами економічної класифікації видатків.

Аналітичний облік ведеться за кожним працівником окремо, що забезпечує детальне відображення видів нарахувань та утримань. Взаємозв'язок синтетичного та аналітичного обліку дозволяє забезпечити прозорість, контрольованість і точність інформації, необхідної для управління фінансовими ресурсами підрозділу.

Попри впровадження сучасних інформаційних рішень, окремі елементи первинного обліку залишаються недостатньо автоматизованими. Однією з важливих ділянок є ведення Книги служби, яка має ключове значення для формування достовірної інформації про реальну зайнятість та перебування особового складу. Книга служби використовується для фіксації фактичного місцезнаходження працівників під час зміни, відображення видів та тривалості виконуваних завдань.

Саме дані з книги служби є підставою для подальшого внесення інформації до табеля обліку робочого часу. На їх основі визначаються години фактичної зайнятості, нічні та понаднормові години, час безпосереднього перебування на виїздах, що у свою чергу впливає на розмір нарахувань за особливі умови служби. У період воєнного стану роль книги служби зростає, оскільки вона фіксує не лише стандартне чергування, а й участь у роботах, пов'язаних із підвищеним ризиком, що є підставою для нарахування додаткових виплат і премій.

Отже, ведення книги служби у паперовому форматі суттєво ускладнює процес опрацювання інформації. Ручний запис збільшує ризик неточностей, дублювання чи втрати даних, особливо за умов інтенсивної оперативної діяльності та великої кількості виїздів. Крім того, паперова форма не дозволяє

оперативно перевірити коректність записів чи сформувані аналітичну інформацію щодо фактичної участі працівників у роботах різної складності.

2.3. Удосконалення організації обліку грошового забезпечення працівників ДСНС України у досліджуваному підрозділі

Ефективне та достовірне відображення грошового забезпечення працівників є важливим елементом функціонування будь-якої державної установи, а в умовах воєнного стану воно набуває особливого значення. Для підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій точність фіксації відпрацьованого часу та фактично виконаних завдань безпосередньо впливає на правильність нарахування заробітної плати, премій та спеціальних компенсацій. Традиційний табель обліку робочого часу, що застосовується у державному секторі, фіксує переважно тривалість роботи, однак не враховує специфіки оперативної діяльності рятувальників, зокрема виконання невідкладних завдань, роботу в підвищеній готовності, виїзди на надзвичайні події, тривалість ліквідації їх наслідків та інші форми залучення персоналу. Саме тому паралельно ведеться Книга служби, яка містить значно ширший обсяг оперативної інформації, включаючи склад караулу, час і місце виконання завдань, характер події та додаткові обставини, що впливали на тривалість і складність робіт.

Попри те, що основні підрозділи ДСНС забезпечені комп'ютерною технікою, Книга служби здебільшого заповнюється у паперовому вигляді. Такий підхід істотно ускладнює процес обліку та контролю, створює ризики втрати або пошкодження інформації, а також значно обмежує можливість оперативної обробки даних. Відсутність інтеграції між Книгою служби та табелем обліку робочого часу змушує відповідальних осіб дублювати записи

вручну, що підвищує ймовірність помилок і збільшує часові витрати. Крім того, паперовий формат унеможливорює автоматичний аналіз навантаження працівників, перевірку відповідності виконаних завдань нарахованим виплатам та створення аналітичної звітності, необхідної в умовах зростання кількості оперативних викликів через воєнні дії.

Раціональним шляхом підвищення достовірності та швидкості облікових процесів є переведення Книги служби в електронний формат із забезпеченням синхронізації з табелем обліку робочого часу. Створення спеціалізованого програмного забезпечення або впровадження адаптованих веб-платформ дозволить забезпечити централізоване зберігання даних, розмежування прав доступу, оперативне внесення і коригування записів, а також формування вибірок за будь-якими параметрами починаючи від дати і складу караулу до характеру події. Додатковою перевагою електронної системи є можливість прикріплення фото- чи відеоматеріалів до записів, що підвищить об'єктивність фіксації подій. Найважливішим аспектом автоматизації є те, що дані з електронної Книги служби можуть автоматично передаватися до табеля обліку робочого часу, забезпечуючи достовірне підтвердження змісту виконаних завдань і фактичного навантаження рятувальників. На первинному етапі така інтеграція може бути реалізована навіть на базі Excel або інших інструментів попередньої обробки інформації.

Доповнення табеля робочого часу графами, що відобразатимуть характер і місце виконання завдань, дозволить забезпечити його повну відповідність реальному змісту роботи особового складу. Таке відображення інформації, на нашу думку, створить підґрунтя для коректного нарахування виплат за роботу в нічний час, у святкові та вихідні дні, за участь у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, за роботу в підвищеній готовності тощо. Відображення в таблиці інформації з посиланням на відповідний запис в електронній Книзі служби підвищить прозорість облікових операцій, забезпечить можливість

швидкої перевірки записів і мінімізує виникнення спірних ситуацій щодо нарахування грошового забезпечення. У комплексі це сприятиме більш ефективному управлінню персоналом, зниженню адміністративного навантаження та підвищенню точності облікових даних у критичних умовах воєнного стану, коли прийняття оперативних управлінських рішень залежить від повноти та достовірності первинної інформації. Запропонована удосконалена форма Табелю обліку робочого часу наведена на рис. 2.1.

5 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Запорізькій області

ТАБЕЛЬ ОБЛІКУ РОБОЧОГО ЧАСУ

за лютий 2025 року

№ з/п	П.І.Б. працівника	Посада	Дні місяця				Відпрацьовано	В тому числі		
			1	2	...	х		год	...	Ліквідація наслідків обстрілу
			16	17	...	31	днів			
1	Шавков М.П.	Рятувальник	р	р			8		5	
			р	р			192			
Участь у НС			так							
				так						
2	Ворожко С.Р.	Начальник частини		р			21			
			р			р	168			2
Участь у НС										
			так			так				

Рис. 2.1. Фрагмент запропонованої форми Табелю обліку робочого часу для використання в підрозділах ДСНС

Крім вищезазначеного, на нашу думку, з метою підвищення аналітичних можливостей обліку доцільним є введення додаткових субрахунків до рахунку 8011 «Витрати на оплату праці» в розрізі яких можна буде деталізувати виплати

працівникам Державної служби з надзвичайних ситуацій в залежності від їх навантаження та видів робіт. Це дозволяє більш детально структурувати інформацію щодо специфічних видів виплат, характерних для діяльності ДСНС у період воєнного стану, а також підвищує контрольованість процесів нарахування грошового забезпечення. Запропонована деталізація рахунку 8011 представлена в таблиці таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Пропоновані субрахунки рахунку 8011 для обліку специфічних виплат

Субрахунок	Призначення
8011/1	Виплати, пов'язані із несенням служби у режимі підвищеної готовності
8011/2	Додаткові винагороди за участь у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій воєнного характеру
8011/3	Компенсації за роботу в особливих умовах: нічний час, понаднормова праця, чергування у святкові дні
8011/4	Одноразові грошові допомоги та соціальні виплати, зумовлені обставинами воєнного стану

Використання нових субрахунків сприятиме більш обґрунтованому прийняттю управлінських рішень, дозволить коректно оцінювати навантаження на фонд оплати праці та забезпечить формування звітності, що повною мірою відображатиме специфіку функціонування ДСНС під час воєнного стану. Запровадження таких змін може бути здійснене шляхом прийняття відповідного внутрішнього наказу та погодження з головним розпорядником бюджетних коштів. У підсумку деталізація рахунку 8011 є важливим кроком до підвищення прозорості, точності й ефективності системи бухгалтерського обліку грошового забезпечення працівників ДСНС.

Висновки до розділу 2

1. Проведене дослідження організації обліку грошового забезпечення у підрозділі ДСНС України показало, що система нарахування та обліку виплат рятувальникам має складну, багатoelementну структуру, яка значною мірою визначається специфікою оперативно-службової діяльності, особливо в умовах воєнного стану. Бухгалтерія підрозділу формується за функціональним принципом і включає спеціалістів із обліку розрахунків, планування, звітності та внутрішнього контролю. Облік ведеться у синтетичних та аналітичних регістрах з використанням Табелів робочого часу та Книги служби, що забезпечує точність нарахувань та прозорість фінансової інформації.

2. Аналіз фінансових показників свідчить, що підрозділ ДСНС зберігає загальну фінансову стабільність, однак стикається зі зменшенням окремих видатків, що потребує удосконалення управління бюджетними ресурсами та оптимізації витрат. Так, витрати на амортизацію у 2024 році знизилися до 79,1 % від рівня 2020 р., що свідчить про уповільнення процесів оновлення основних засобів. «Інші витрати» скоротилися до 64,2 %, що вказує на оптимізацію другорядних видатків. Водночас витрати на оплату праці зросли до 194 %, а відрахування на соціальні заходи — до 187,1 %, що демонструє пріоритетність кадрового забезпечення та соціальної підтримки у воєнний період.

3. Детальне вивчення практики організації обліку грошового забезпечення у 5 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Запорізькій області підтвердило, що система нарахування заробітної плати в ДСНС ґрунтується на чітких нормативно-правових підставах і включає широкий спектр виплат: посадові оклади, доплати за специфіку служби, надбавки за вислугу років, роботу в нічний час, премії, а також додаткові компенсації, запроваджені у воєнний період. Коректність цих нарахувань безпосередньо залежить від якості первинного обліку, зокрема правильності формування табеля робочого часу та книги служби. Особливої важливості цей процес набуває в умовах підвищеної інтенсивності роботи, коли

рятувальники виконують завдання, пов'язані з ліквідацією руйнувань, обстрілів, евакуацією населення та реагуванням на події воєнного характеру.

4. Встановлено, що низка первинних документів, насамперед Книга служби, залишається паперовою, що значно ускладнює обробку інформації, знижує швидкість її опрацювання, створює ризики дублювання або втрати даних та унеможлиблює оперативний аналіз навантаження персоналу. Тому важливим завданням є автоматизація облікових процесів, зокрема через використання програмного комплексу МІА, який уже частково запроваджений у підрозділі.

5. Запропоновано низку практичних заходів, спрямованих на вдосконалення обліку грошового забезпечення. Ключовим із них є переведення книги служби в електронний формат з подальшою інтеграцією із табелем обліку робочого часу. Це дозволить забезпечити автоматичне формування даних про реальне службове навантаження, підвищити точність обліку, мінімізувати людський фактор і створити можливість для оперативного аналізу участі працівників у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. Запропонована форма таблиці з додатковими графами для фіксації характеру і місця виконання завдань є актуальним рішенням, що дасть змогу коректно відображати специфіку роботи рятувальників.

6. Обґрунтована необхідність введення додаткових субрахунків до рахунку 8011 «Витрати на оплату праці». Така деталізація забезпечить більш точне групування витрат, дозволить розмежовувати виплати, пов'язані з роботою у підвищеній готовності, участю у ліквідації наслідків НС воєнного характеру, виконанням робіт у нічний час, а також спеціальні соціальні виплати та одноразові допомоги. Це підвищить якість бухгалтерського обліку, забезпечить прозорість розподілу бюджетних ресурсів та сприятиме більш обґрунтованому фінансовому плануванню в системі ДСНС

РОЗДІЛ 3. ОПОДАТКУВАННЯ ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ ДСНС УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

3.1. Організація оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС

Оподаткування грошового забезпечення, яке отримують працівники Державної служби України з надзвичайних ситуацій, являє собою складну та багаторівневу систему адміністрування. Цей процес регламентується низкою ключових нормативно-правових актів і є невід'ємною складовою податкової системи України. Він має суттєве значення не лише для забезпечення фінансової стабільності держави, але й для належного соціального захисту самих рятувальників, які виконують завдання в умовах підвищеного ризику.

Організація оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС базується на трьох основних платежах: податку на доходи фізичних осіб (ПДФО), військовому зборі (ВЗ) та єдиному внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ). Основним документом, що регулює цей процес, є Податковий кодекс України [19]. Відповідно до статті 163 ПКУ, об'єктом оподаткування резидента є загальний місячний (або річний) оподатковуваний дохід. Оскільки заробітна плата та грошове забезпечення входять до цього доходу, вони у повному обсязі підлягають оподаткуванню.

Стандартна ставка податку на доходи фізичних осіб, згідно з пунктом 167.1 статті 167 ПКУ [19], становить 18 відсотків від бази оподаткування. Проте ключовою організаційною особливістю для осіб рядового і начальницького складу є специфічний механізм адміністрування цього податку. Відповідно до статті 168.5 ПКУ [19], суми ПДФО, що утримуються з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних цією категорією громадян, спрямовуються виключно на виплату рівноцінної та повної компенсації втрат

доходів цієї категорії громадян. На практиці це означає, що виплата грошової компенсації здійснюється підрозділами ДСНС одночасно з виплатою грошового забезпечення у розмірі суми ПДФО, утриманого з цього забезпечення. Таким чином, хоча ПДФО формально нараховується, утримується та перераховується до бюджету, його фінансове навантаження на дохід працівника нівелюється шляхом прямої державної компенсації.

Другим важливим утриманням є військовий збір. Довгий час його ставка становила 1,5 відсотка від об'єкта оподаткування. Однак, у зв'язку з набранням чинності 1 грудня 2024 року Законом України від 10 жовтня 2024 р. № 4015-IX [22], ставку військового збору було підвищено до 5 відсотків. Це підвищення значно посилило фіскальне навантаження, але водночас актуалізувало важливість коректного застосування пільг. Ключовою особливістю адміністрування військового збору в умовах воєнного стану є пільга, передбачена підпунктом 1.7 пункту 161 розділу XX ПКУ [19]. Ця норма звільняє від оподаткування військовим збором доходи у вигляді грошового забезпечення осіб рядового і начальницького складу ДСНС на період їх безпосередньої участі у заходах із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії. Важливо підкреслити, що ця пільга не застосовується автоматично. Порядок її застосування чітко регламентований «Постановою КМУ від 30 грудня 2015 р. № 1161» [47]: «Підтвердження статусу осіб для застосування пільги здійснюється на підставі витягів з наказів (копій наказів) командирів (начальників) про виплату додаткової винагороди». Наприклад, виплата може бути згідно з Постановою № 168, за час участі у таких заходах. Таким чином, виникає прямий організаційний зв'язок між системою додаткових винагород та механізмом надання податкової пільги.

Третім елементом системи є єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ). На відміну від ПДФО та військового збору, ЄСВ не утримується з доходу працівника, а нараховується роботодавцем

на фонд оплати праці. Порядок його нарахування регулюється Законом України № 2464-VI [41]. Стандартна ставка ЄСВ становить 22 відсотки до визначеної бази нарахування. Для працюючих осіб з інвалідністю застосовується пільгова ставка у розмірі 8,41 відсотка. Ключовим організаційним аспектом для ДСНС як бюджетної установи є джерело сплати: нарахування та сплата ЄСВ за осіб рядового і начальницького складу здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України. Цей механізм, встановлений Постановою КМУ № 178 [35], гарантує безперервність страхового стажу та соціальний захист працівників незалежно від поточного фінансування підрозділу

Організація оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС включає не лише нарахування та утримання податків, але й системний підхід до документування та контролю на всіх рівнях. Ключовим елементом є взаємодія бухгалтерських служб із структурними підрозділами ДСНС, які відповідають за первинний облік робочого часу, участь у надзвичайних подіях, чергування та виконання спеціальних завдань. Так, таблиць обліку робочого часу та книга служби є основними документами, на підставі яких здійснюється розрахунок усіх видів грошового забезпечення. Бухгалтерія регулярно отримує від підрозділів детальну інформацію про фактичні години роботи, час участі в ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та виконання службових завдань у зоні підвищеного ризику, що є обов'язковою умовою коректного застосування податкових пільг.

Організаційно передбачено централізовану систему контролю за нарахуванням та сплатою податків. На рівні центрального апарату ДСНС формується єдина база даних щодо нарахованих сум ПДФО, військового збору та ЄСВ. Це дозволяє відстежувати своєчасність і точність перерахування коштів до державного бюджету та запобігати помилкам, пов'язаним із подвійним нарахуванням або пропуском податкових зобов'язань.

Особливу увагу приділено впровадженню внутрішніх регламентів для

бухгалтерських служб. Вони визначають чіткі строки подання документів від підрозділів, відповідальних за первинний облік, алгоритми розрахунку податків, порядок оформлення компенсацій та застосування пільг, а також процедури узгодження даних з податковими органами. Такі регламенти дозволяють мінімізувати ризики порушень законодавства та забезпечують прозорість процесу адміністрування податків.

Ключовим організаційним аспектом є також підготовка та навчання бухгалтерського персоналу. Працівники бухгалтерії регулярно проходять курси підвищення кваліфікації щодо змін у законодавстві, особливостей оподаткування в умовах воєнного стану та специфіки обліку грошового забезпечення працівників ДСНС. Це гарантує, що зміни у ставках податків, пільгах або механізмах компенсації будуть своєчасно застосовані, а ризик помилок мінімізований.

3.2. Податкові ризики та проблемні аспекти оподаткування грошового забезпечення працівників в умовах воєнного стану

Незважаючи на наявність нормативно-правової бази, що регламентує порядок оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС, її практична реалізація в умовах воєнного стану характеризується високим рівнем податкових ризиків та організаційних викликів. Часті зміни ставок податків, запровадження нових пільг та неповна узгодженість норм законодавства ускладнюють ефективне управління фінансовими ресурсами та створюють потенційні джерела фінансових втрат для бюджетної установи.

Однією з ключових зон ризику є адміністрування пільги зі сплати військового збору. Працівники бухгалтерських служб опинилися в ситуації, коли необхідно одночасно враховувати інтереси держави та соціальні гарантії

працівників. Неправомірне надання пільги працівнику, який формально не має на неї підстав (наприклад, через відсутність належно оформленого наказу), може призвести до донарахувань, штрафних санкцій та притягнення посадових осіб до відповідальності під час податкової перевірки. Водночас, надлишкове утримання збору з працівника, який фактично виконував завдання в зоні бойових дій і має законне право на пільгу, створює пряме порушення його соціальних прав та законних гарантій.

Проблема ускладнюється несвоєчасністю та фрагментарністю документального підтвердження права на пільгу. Пільга надається на підставі витягу з наказу про виплату додаткової винагороди, проте на практиці такі документи часто формуються із запізненням, вже після завершення звітного місяця. Це породжує правову невизначеність та обтяжує бухгалтера, який зобов'язаний приймати рішення про утримання чи неутримання військового збору у щомісячному розрахунку заробітної плати без повного комплексу підтверджувальних документів.

Додатковим ускладнюючим фактором є динамічний статус працівників ДСНС, який змінюється протягом місяця. Так, один і той же співробітник може виконувати завдання безпосередньо в зоні бойових дій певний період (з правом на пільгу), а решту часу перебувати в тиловому підрозділі (де пільга не застосовується). Аналогічно, тимчасові переміщення до інших підрозділів або зміни обов'язків вимагають точного пропорційного розрахунку бази оподаткування, що покладає додаткове навантаження на бухгалтерську службу та потребує високого рівня координації між кадровими, бухгалтерськими та оперативними підрозділами.

Особливо гостро проявляється системна проблема недосконалості первинного обліку робочого часу та виконаних завдань. «Книга служби», що відображає фактичне місцезнаходження та виконання службових завдань (наприклад, виїзди на ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій), у досі

ведеться вручну, у паперовому вигляді. Відсутність інтеграції між Книгою служби та Табелем обліку робочого часу двома системами обліку значно ускладнює обґрунтування пільг з військового збору, оскільки первинні дані залишаються відокремленими від автоматизованих систем нарахування заробітної плати. Це створює додаткове навантаження на кадрові та бухгалтерські служби та збільшує ризик помилок у розрахунках.

В умовах воєнного стану також посилюються організаційні ризики, пов'язані зі зміною нормативної бази та оперативністю реагування на законодавчі новації. Часті зміни податкового законодавства, нові постанови Кабінету Міністрів та уточнення правил нарахування додаткових винагород вимагають від бухгалтерських служб високого рівня гнучкості, оперативності та постійного контролю за відповідністю внутрішніх процедур діючим нормативним актам.

Таким чином, податкове адміністрування грошового забезпечення працівників ДСНС у воєнний період характеризується підвищеним рівнем податкових, організаційних та інформаційних ризиків. Складність полягає в необхідності точного документального підтвердження права на пільги, інтеграції первинного та бухгалтерського обліку, а також дотримання змінного законодавства в умовах високої динаміки службових завдань. Усунення або мінімізація цих ризиків вимагає впровадження автоматизованих систем обліку, централізованого контролю та чітких внутрішніх регламентів, що забезпечують коректне застосування пільг і соціальних гарантій працівників.

3.3. Удосконалення організації оподаткування грошового забезпечення та преміювання працівників ДСНС

Виявлені податкові ризики та організаційні недоліки у сфері

оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС в умовах воєнного стану обумовлюють необхідність комплексного підходу до вдосконалення податкових процесів і системи преміювання. Такий підхід передбачає поєднання технологічних, організаційних та нормативних заходів, спрямованих на мінімізацію помилок при нарахуванні податків і зборів, забезпечення своєчасного підтвердження права на пільги та підвищення прозорості обліку фінансових виплат.

Одним із ключових напрямів удосконалення є інтеграція Книги служби з електронним Табелем обліку робочого часу та бухгалтерською системою, що було загально у розділі 2. Завдяки цьому дані про фактично відпрацьований час та характер роботи автоматично передаються до бухгалтерії, що дозволяє коректно розраховувати оклади, додаткові винагороди та застосовувати пільги з військового збору. У результаті формується єдиний первинний документ, який одночасно підтверджує відпрацьовані години, специфіку виконаних завдань і право працівника на податкові пільги, що значно знижує ймовірність виникнення помилок та правових суперечок із податковими органами.

Важливим аспектом удосконалення процесів є налагодження постійної та формалізованої взаємодії між підрозділами Державної служби з надзвичайних ситуацій і податковими органами. Для цього доцільно розробити єдиний регламент обміну інформацією, який визначатиме канали комунікації, строки надання даних, відповідальних осіб та формати електронних документів. Впровадження електронного «Календаря податкової взаємодії», інтегрованого з внутрішніми обліковими системами ДСНС, дозволяє автоматично відслідковувати строки подання звітності, сплати податків та отримання роз'яснень щодо нових податкових норм. Автоматичні сповіщення про зміни ставок податків і пільг мінімізують ризик пропуску обов'язкових дій та своєчасно інформують бухгалтерів про необхідність внесення корективів у нарахування виплат.

Окрім технологічних рішень, суттєвому підвищенню ефективності адміністрування податкового обліку в органах ДСНС сприяє налагодження системної та безперервної взаємодії з податковими органами. В умовах воєнного стану, коли законодавство щодо оподаткування, зокрема виплат силовим структурам, змінюється надзвичайно динамічно, регулярні координаційні наради між представниками підрозділів ДСНС та фахівцями територіальних органів ДПС набувають особливого значення. На таких зустрічах відбувається детальне обговорення питань правильності застосування податкових пільг, особливостей оподаткування додаткових виплат, компенсацій та одноразових видів грошового забезпечення, порядку нарахування ЄСВ, а також визначення правомірності утримання військового збору з різних категорій виплат.

Всі досягнуті домовленості закріплюються у протоколах робочих зустрічей, що надає юридичної визначеності прийнятим рішенням та мінімізує ризик суперечностей під час подальших перевірок. Протоколювання дозволяє забезпечити єдність підходів у роботі бухгалтерських служб усіх регіональних підрозділів ДСНС, що особливо важливо при значних відмінностях у структурі особового складу та специфіці виплат.

Важливим організаційним заходом удосконалення податкового обліку є створення єдиного електронного довідника для бухгалтерів ДСНС, який містить актуальні податкові роз'яснення, узгоджені з ДПС, а також приклади найбільш поширених розрахунків, методичні рекомендації та шаблони документів для підтвердження права на податкові пільги. Такий довідник забезпечує можливість оперативно отримувати достовірну інформацію навіть у випадках, коли зміни законодавства набирають чинності у стислий термін. Оновлення інформаційної бази здійснюється спільно з податковою службою, що дозволяє підтримувати релевантність та офіційний статус наведених положень.

У ситуаціях, коли виникають спірні або нестандартні випадки щодо

правильності нарахування військового збору, ЄСВ чи інших податків, важливою є пропозиція щодо впровадження механізму оперативних електронних запитів до ДПС. Така система дає можливість отримувати офіційні роз'яснення протягом 2–3 днів, що суттєво скорочує час на вирішення правових колізій, зменшує ризик порушення норм законодавства та забезпечує єдині підходи до оподаткування у всіх структурних підрозділах ДСНС.

Для забезпечення прозорості та юридичної визначеності у взаємовідносинах з податковими органами доцільним є щорічне складання узгоджувального акта між підрозділом ДСНС і територіальним органом ДПС. Цей документ міститиме результати детальної звірки нарахованих і сплачених податків, облік переplat і недоплат, підтвердження правильності застосування податкових пільг. Наявність офіційно оформленого узгоджувального акта сприятиме підвищенню довіри між сторонами, скороченню кількості зауважень під час перевірок та уникненню можливих фінансових санкцій.

Ключовим елементом вдосконалення податкового обліку є підготовка та підвищення кваліфікації бухгалтерів підрозділів ДСНС. З огляду на складність нормативної бази та постійні зміни в оподаткуванні силових структур, особливо важливими стають спільні навчальні семінари, вебінари та тренінги, організовані за участю фахівців ДПС. Таке навчання дозволяє бухгалтерам поглиблювати знання щодо порядку застосування податкових пільг, опанувати алгоритми розрахунку спеціальних виплат, отримувати актуальну інформацію щодо змін у законодавстві. Це не лише підвищує професійний рівень працівників, а й покращує якість фінансової та податкової звітності в цілому.

Систематичний щомісячний моніторинг показників податкових відрахувань у регіональних підрозділах ДСНС є ще одним ефективним інструментом управління. Такий моніторинг дозволяє виявляти потенційні відхилення або помилки в нарахуванні податків на ранніх етапах, оперативно аналізувати причини та здійснювати необхідні коригування. Це забезпечує

стабільність податкових надходжень, підвищує рівень фінансової дисципліни та унеможлиблює накопичення боргів перед бюджетом.

Узагальнено напрями удосконалення організації оподаткування грошового забезпечення працівників Державної служби з надзвичайних ситуацій України представлено на таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Основні напрями удосконалення організації оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС

№	Напрямок удосконалення	Короткий опис
1	Інтеграція облікових систем	Поєднання Книги служби, електронного табеля та бухгалтерської системи для автоматичного розрахунку нарахувань і податкових пільг
2	Регламент взаємодії з податковими органами	Визначення каналів комунікації, строків надання даних, відповідальних осіб та форматів документів
3	Електронний «Календар податкової взаємодії»	Автоматичне відстеження строків подання звітності, сплати податків та зміни ставок і пільг
4	Протоколювання робочих нарад	Закріплення домовленостей у протоколах для юридичної визначеності та єдності підходів
5	Єдиний електронний довідник бухгалтерів	Актуальні роз'яснення, приклади розрахунків, методичні рекомендації та шаблони документів
6	Механізм оперативних електронних запитів до ДПС	Отримання офіційних роз'яснень щодо нестандартних ситуацій протягом 2–3 днів
7	Узгоджувальний акт із податковими органами	Щорічна звірка нарахованих і сплачених податків, підтвердження правильності застосування пільг
8	Підвищення кваліфікації бухгалтерів	Семінари, вебінари та тренінги за участю ДПС для підвищення знань щодо пільг і спецвиплат

Таким чином, удосконалення організації оподаткування та преміювання грошового забезпечення працівників ДСНС передбачає комплексне поєднання технологічних, організаційних та нормативних заходів.

Впровадження інтегрованих облікових систем, електронних календарів, довідників, оперативних запитів та регулярного моніторингу дозволяє підвищити точність нарахувань, своєчасність сплати податків і прозорість фінансового обліку, знижуючи ризики помилок і правових суперечок, а також

сприяє підвищенню кваліфікації бухгалтерів і стабільності податкових відрахувань.

Висновки до розділу 3

1. Оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС є комплексним процесом, що включає ПДФО, військовий збір та ЄСВ, та регламентується законодавством України. Особливості адміністрування, такі як компенсація ПДФО, пільги зі сплати військового збору та централізоване нарахування ЄСВ, забезпечують соціальний захист працівників і стабільність фінансових виплат. Важливу роль відіграють точне документування, взаємодія бухгалтерії з підрозділами та централізований контроль.

2. У воєнний період адміністрування грошового забезпечення супроводжується підвищеними податковими та організаційними ризиками. Основні проблеми полягають у несвоєчасному документуванні пільг, динамічності статусу працівників та відсутності інтегрованого обліку робочого часу і виплат. Це створює потенційні помилки, правову невизначеність та додаткове навантаження на бухгалтерські служби.

3. Комплексне вдосконалення включає технологічні, організаційні та нормативні заходи: інтеграцію облікових систем, електронні календарі, довідники, оперативні запити до ДПС, узгоджувальні акти та підвищення кваліфікації бухгалтерів. Такі рішення підвищують точність нарахувань, своєчасність сплати податків, прозорість фінансового обліку та знижують ризики помилок і суперечок із податковими органами.

ВИСНОВКИ

1. Розглянуто склад та структуру грошового забезпечення працівників ДСНС України і встановлено, що вона має багатокomпонентний характер і включає посадові оклади, оклади за спеціальним званням, щомісячні додаткові виплати та одноразові компенсації. Така структура забезпечує диференціацію оплати відповідно до умов служби, рівня ризику та результатів виконання оперативних завдань.

2. Вивчено доплати та надбавки працівникам ДСНС в умовах воєнного стану і визначено, що ключовими елементами стимулювання стали додаткові винагороди у зонах бойових дій, надбавки до 50–200 % за особливі умови праці та підвищена відповідальність керівників за підтвердження обґрунтованості таких виплат.

3. Досліджено нормативно-правове регулювання обліку та оподаткування грошового забезпечення і встановлено, що система регламентується широким комплексом актів, які включають як загальне трудове законодавство, так і спеціальні нормативні документи, що регулюють виплати саме працівникам ДСНС України. Правове регулювання забезпечує деталізацію складу виплат, порядок їх оформлення, оподаткування та контролю.

4. Наведено організаційно-фінансову характеристику підрозділу та визначено, що структура управління та робота бухгалтерського відділу відповідають вимогам бюджетної установи, забезпечуючи повний цикл фінансового обліку, контролю й звітності. Функції бухгалтерії охоплюють нарахування грошового забезпечення, контроль видатків, супровід договорів та взаємодію з казначейством.

5. Розглянуто стан організації обліку грошового забезпечення у підрозділі і встановлено, що облік здійснюється відповідно до нормативних вимог, проте має проблеми, пов'язані з ручним введенням даних до табеля,

відсутністю інтеграції з Книгою служби, дублюванням операцій та підвищеним ризиком помилок у період інтенсивних оперативних робіт.

6. Сформовано пропозиції щодо удосконалення організації обліку грошового забезпечення і доведено, що впровадження удосконаленої форми Табелю обліку робочого часу з відображенням місця та характеру виконаних завдань забезпечує точність даних, зменшує ризики помилок та підвищує прозорість нарахувань. Наукова новизна полягає у запропонованому структурному розширенні табеля з урахуванням специфіки оперативних дій ДСНС.

7. У межах удосконалення системи обліку розроблено пропозицію щодо доповнення рахунку 8011 новими субрахунками і встановлено, що їх запровадження забезпечить деталізований облік виплат у воєнний період, посилить аналітичні можливості та контроль за різними видами грошового забезпечення. Наукова новизна полягає у структурному розмежуванні специфічних виплат через впровадження чотирьох субрахунків для аналітичного обліку.

8. Досліджено організацію оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС і встановлено, що процедура утримання ПДФО, військового збору та ЄСВ відбувається згідно з загальними нормами, але ускладнюється частими змінами законодавства та різницею у підходах до окремих видів виплат під час воєнного стану.

9. Визначено податкові ризики в системі оподаткування грошового забезпечення в умовах воєнного стану і встановлено, що основними є ризики неправильного визначення бази оподаткування, помилок при документуванні виплат у зонах бойових дій, різночитань норм щодо окремих видів компенсацій та ризик подвійного трактування пільг.

10. Розроблено пропозиції щодо удосконалення оподаткування грошового забезпечення та преміювання і доведено, що запровадження

механізму електронної інтеграції табеля, Книги служби та бухгалтерської системи, а також створення «Календаря податкової взаємодії» зменшить ризики помилок, забезпечить своєчасність розрахунків та підвищить юридичну визначеність. Наукова новизна полягає в удосконаленні методичного підходу до автоматизації оподаткування та системи документування податкових операцій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексєєва А. Ю. Зміна оподаткування в умовах війни: нові підходи та їх вплив на облік у 2024 році. *Обліково-фінансове, інформаційне та мовнокомунікаційне забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи*: збірник тез II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Дніпро, 30 жовт. 2024 р. Дніпро, 2024. С. 23–24.
2. Алексєєва А. Ю. Правове регулювання нарахування та оподаткування грошового забезпечення працівників ДСНС України в умовах воєнного стану. *Обліково-фінансове, інформаційне та мовнокомунікаційне забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи*: Зб. Тез III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Дніпро, 22 жовт. 2025 р. Дніпро, 2025. С. 26–27.
3. Бюджетний кодекс України : Кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI : станом на 4 лип. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 13.11.2025).
4. Губарик О. М., Макашова Є. В., Власенко І. С. Оптимізація обліку та контролю розрахунків із заробітної плати в бюджетних установах. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. № 15. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-15-09-02> (дата звернення: 15.11.2025).
5. Гуренко Т. Облік оплати праці та трудові відносини у воєнний період. *Економіка та суспільство*. 2022. № 36. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-31> (дата звернення: 01.11.2025).
6. Деякі питання оплати праці працівників державних органів та органів місцевого самоврядування під час воєнного стану: Постанова Каб. Міністрів України від 25.04.2023 № 391: станом на 29 берез. 2025 р. URL:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/391-2023-п#Text> (дата звернення: 25.10.2025).
7. Деякі питання оплати праці працівників підприємств, установ, закладів та організацій під час воєнного стану : Постанова Каб. Міністрів України від 25.08.2023 № 928: станом на 29 берез. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/928-2023-п#Text> (дата звернення: 20.10.2025).
8. Кодекс законів про працю України: Кодекс України від 10.12.1971 № 322-VIII: станом на 12 жовт. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 15.11.2025).
9. Кодекс цивільного захисту України : Кодекс України від 02.10.2012 № 5403-VI: станом на 12 верес. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> (дата звернення: 13.11.2025).
10. Левацький І. Зарплата держслужбовців 2025-2026: нові посадові оклади, надбавки, підвищення. *Бухгалтерія для бюджету та ОМС*. URL: <https://oblikbudget.com.ua/article/17700-zarplata-derzhsluzhbovtsiv-2025> (дата звернення: 12.10.2025).
11. Максим'як А. Особливості обліку розрахунків з оплати праці в умовах воєнного стану. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. Т. 1, № 16. С. 90–94.
12. Матійко І. Працівникам держорганів та ОМС в зоні активних бойових дій підвищать зарплату за роботу під час інтенсивних обстрілів. *Кадровик 01*. URL: <https://prokadry.com.ua/news/80696-pratsivnikam-derzhorganiv-ta-oms-v-zoni-aktivnikh-boyovikh-diy-pidvishchat-zarplatu-za-robotu-pid-chas-intensivnikh-obstriliv> (дата звернення: 12.10.2025).
13. Національне агентство України з питань державної служби - Організація роботи державних службовців та оплата праці в умовах воєнного стану: результати опитування. Головна | Національне агентство України з питань державної служби. URL: <https://nads.gov.ua/news/organizaciya-roboti-derzhavnih-sluzhbovciv-ta-oplata-praci-v-umovah-voyennogo-stanu-rezultati->

оритивання (дата звернення: 18.10.2025).

14. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 132 «Виплати працівникам»: Наказ М-ва фінансів України від 29.12.2011 № 1798: станом на 1 січ. 2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-12#Text> (дата звернення: 30.11.2025).

15. Оплата праці: поняття, види та форми. Wiki Legal Aid. URL: https://legalaid.wiki/index.php/Оплата_праці:_поняття,_види_та_форми (дата звернення: 20.10.2025).

16. Питання грошового забезпечення окремих категорій військовослужбовців та осіб начальницького складу: Постанова Каб. Міністрів України від 19.10.2016 № 718: станом на 4 листоп. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/718-2016-п#Text> (дата звернення: 19.11.2025).

17. Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану : Постанова Каб. Міністрів України від 28.02.2022 № 168 : станом на 4 листоп. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2022-п#Text> (дата звернення: 29.10.2025).

18. Питання оплати праці працівників державних органів : Постанова Каб. Міністрів України від 18.01.2017 № 15: станом на 12 серп. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-2017-п#Text> (дата звернення: 03.10.2025).

19. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI : станом на 5 жовт. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 14.10.2025).

20. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV: станом на 3 верес. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 01.11.2025).

21. Про відпустки: Закон України від 15.11.1996 № 504/96-ВР: станом на 12 жовт. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-вр#Text> (дата

звернення: 28.10.2025).

22. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у період дії воєнного стану: Закон України від 10.10.2024 № 4015-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4015-20#Text> (дата звернення: 08.10.2025).

23. Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб: Постанова Каб. Міністрів України від 30.08.2017 № 704: станом на 18 квіт. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/704-2017-п#Text> (дата звернення: 09.10.2025).

24. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII: станом на 7 верес. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення: 09.11.2025).

25. Про затвердження деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку в державному секторі : Наказ М-ва фінансів України від 29.12.2015 № 1219: станом на 28 берез. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-16#Text> (дата звернення: 18.10.2025).

26. Про затвердження Інструкції про порядок виплати грошового забезпечення та одноразової грошової допомоги при звільненні особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту: Наказ М-ва внутр. справ України від 20.07.2018 № 623: станом на 9 лип. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0936-18#Text> (дата звернення: 12.11.2025).

27. Про затвердження Інструкції про порядок та умови виплати винагороди особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту за безпосередню участь у заходах із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях чи в антитерористичній операції, інших заходах в умовах особливого періоду: Наказ М-ва внутр. справ України від 17.05.2016 № 385 : станом на 12 черв. 2020 р. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0803-16#Text> (дата звернення: 13.10.2025).

28. Про затвердження Інструкції про форми меморіальних ордерів бюджетних установ та порядок їх складання: Наказ Держ. казначейства України від 27.07.2000 № 68: станом на 12 груд. 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0570-00#Text> (дата звернення: 05.10.2025).

29. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі: Наказ М-ва фінансів України від 31.12.2013 № 1203: станом на 28 берез. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14#Text> (дата звернення: 09.11.2025).

30. Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій: Постанова Каб. Міністрів України від 16.12.2015 № 1052 : станом на 5 верес. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-п#Text> (дата звернення: 01.11.2025).

31. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ М-ва фінансів України від 24.05.1995 № 88: станом на 9 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (дата звернення: 11.10.2025).

32. Про затвердження Положення про порядок проходження служби цивільного захисту особами рядового і начальницького складу та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України: Постанова Каб. Міністрів України від 11.07.2013 № 593: станом на 17 трав. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/593-2013-п#Text> (дата звернення: 11.10.2025).

33. Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення сім'ям осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України або захоплених заручниками, а також зниклих безвісти за особливих обставин: Постанова Каб. Міністрів України від 17.11.2023 № 1207.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-2023-п#Text> (дата звернення: 30.11.2025).

34. Про затвердження Порядку виплати щомісячної грошової компенсації сум податку з доходів фізичних осіб, що утримуються з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими та особами рядового і начальницького складу: Постанова Каб. Міністрів України від 15.01.2004 № 44: станом на 30 серп. 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2004-п#Text> (дата звернення: 24.10.2025).

35. Про затвердження Порядку нарахування та сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за деякі категорії застрахованих осіб: Постанова Каб. Міністрів України від 02.03.2011 № 178: станом на 1 лип. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/178-2011-п#Text> (дата звернення: 01.11.2025).

36. Про затвердження Порядку та умов виплати на період дії воєнного стану додаткової винагороди особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту: Наказ М-ва внутр. справ України від 26.01.2023 № 35 : станом на 16 верес. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0197-23#Text> (дата звернення: 30.11.2025).

37. Про затвердження Порядку та умов виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), травми або поранення, захворювання чи інвалідності осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту: Постанова Каб. Міністрів України від 11.07.2007 № 908: станом на 22 квіт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/908-2007-п#Text> (дата звернення: 16.10.2025).

38. Про затвердження Умов оплати праці працівників бюджетних установ, закладів та організацій Державної служби України з надзвичайних ситуацій: Наказ М-ва внутр. справ України від 14.08.2015 № 975: станом на 3

трав. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1062-15#Text> (дата звернення: 16.10.2025).

39. Про затвердження Умов оплати праці працівників бюджетних установ, закладів та організацій Державної служби України з надзвичайних ситуацій: Наказ М-ва внутр. справ України від 14.08.2015 № 975: станом на 3 трав. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1062-15#Text> (дата звернення: 01.11.2025).

40. Про затвердження форм карток і книг аналітичного обліку бюджетних установ та порядку їх складання: Наказ Держ. казначейства України від 06.10.2000 № 100: станом на 11 серп. 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0747-00#Text> (дата звернення: 26.10.2025).

41. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 № 2464-VI: станом на 4 листоп. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text> (дата звернення: 04.11.2025).

42. Про колективні договори і угоди: Закон України від 01.07.1993 № 3356-XII: станом на 11 груд. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text> (дата звернення: 18.10.2025).

43. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР: станом на 24 серп. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр#Text> (дата звернення: 17.11.2025).

44. Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери: Постанова Каб. Міністрів України від 30.08.2002 № 1298: станом на 11 жовт. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1298-2002-п#Text> (дата звернення: 10.10.2025).

45. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон

України від 15.03.2022 № 2136-IX: станом на 1 жовт. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text> (дата звернення: 10.10.2025).

46. Про порядок обчислення вислуги років, призначення та виплати пенсій і грошової допомоги особам офіцерського складу, прапорщикам, мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом, особам начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, поліцейським, співробітникам Служби судової охорони та членам їхніх сімей: Постанова Каб. Міністрів України від 17.07.1992 № 393: станом на 28 серп. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393-92-п#Text> (дата звернення: 19.09.2025).

47. Про порядок підтвердження статусу осіб, які беруть безпосередню участь в антитерористичній операції та/або здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, що здійснюються шляхом проведення операції Об'єднаних сил (ООС), з метою застосування пільги з оподаткування військовим збором: Постанова Каб. Міністрів України від 30.12.2015 № 1161: станом на 21 листоп. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1161-2015-п#Text> (дата звернення: 10.09.2025).

48. Про упорядкування структури та умов грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб: Постанова Каб. Міністрів України від 07.11.2007 № 1294: станом на 1 берез. 2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1294-2007-п#Text> (дата звернення: 06.11.2025).

49. Пугаченко О., Фоміна Т. Організація обліку розрахунків за податком на доходи фізичних осіб у закладах охорони здоров'я. *Економіка та суспільство*. 2024. № 64. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-147> (дата звернення: 19.10.2025).

50. Саванчук Т. М., Алексеева А. Ю. Особливості оподаткування грошової винагороди працівників ДСНС України та шляхи мінімізації податкових ризиків. *Агросвіт*. 2025. № 23. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/agrosvit>
51. Скорнякова Ю., Лапшункова О. Організація обліку розрахунків з персоналом щодо оплати праці. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-25> (дата звернення: 28.10.2025).
52. Ярмолюк О. Ф. Удосконалення облікового забезпечення управління виплатами працівникам підприємства. *Ефективна економіка*. 2014. Т. 4.
53. Gamova O., Kozachok I., Nikitiuk A. Features of accounting and improvement of control of extra charge of salary in the budgetary organization. *Efektivna ekonomika*. 2019. No. 2. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.2.30> (date of access: 28.09.2025).
54. Iryna V. Problems of accounting of employment fees at the enterprise and their ways of its developmen. *Scientific bulletin of kherson state university. series economic sciences*. 2019. No. 34. P. 135–139. URL: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2019-34-29> (date of access: 20.09.2025).
55. Novokreshchenova D. Efficiency of the current system of remuneration in the public sector. *Bulletin of taras shevchenko national university of kyiv. economics*. 2022. No. 220. P. 22–31. URL: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2022/220-3/3> (date of access: 20.09.2025).
56. Voronko R., Khryshchuk Y., Hatyliak Y. Theoretical bases and organizational-methodical bases of internal control the costs of labor and payroll. *Market infrastructure*. 2019. No. 37. URL: <https://doi.org/10.32843/infrastructure37-101> (date of access: 20.09.2025).